

V Ljubljani, v četrtek, dne 12. junija 1913.

Naročnina za Avstroogrsko: 1/4 leta K 2— 1/2 leta K 4— celo leto K 8— za Nemčijo: " 3— " 6— " 12— ost. inozemstvo: " fr. 3-50 " fr. 7— " fr. 14—		Uredništvo in upravništvo: Frančiškanska ulica šte. 10. Naročnina za Ameriko znaša celoletno 3 dolarje.	Oglasnina za 6 krat deljene petitno vrsto enkrat 20 vin. — Pri več- kratnih objavah primeren popust.
Leto III.	Posamezna številka 20 vinarjev.	Na naročila brez denarja se ne ozira.	Naročnina za dijake in vojake 6 kron. Štev. 24.

Vsak naročnik dobi letos jeseni brezplačno in poštne prosto ilustrovan koledar za l. 1914. Za vsak pol leta plačane naročnine pa ima vsak naročnik pravico do ene slike Prešerna Jurčiča, Gregorčiča ali Aškerca, če plača 40 vin. za ovoj in poštino.

Avstrijski generalštabovec — ruski vohun.

Senzačni samomor polkovnika Redla na Dunaju.

DR. VELIMIR DEZELIČ:

V službi kalifa.

Zgodovinski roman iz časov hrvatske telesne straže v Španiji. Z dovoljenjem pisateljevim prevel Starogorski.

Bojni krik se je dvigal pod oblake. Oblak prahu je objemal bojišče, objemal vojsko in vzhodje Quintosa. Kakor po vetru vznemirjeno klasje na nepreglednem polju so se zibale glave konj in vojščakov, a ščiti in čelade so blesteli v solncu.

Na desnem krilu so bili krščanski španjolski vitezi s svojimi zastavami in bojnimi znaki, ki so predstavljali zmaje in leve, a največ križe. Mešali so se tukaj v bojni vrsti Saraceni in španjolski vitezi, ki so bili drugače vajeni gledati drug na drugega kot na svojega najljutejšega protivnika.

— Danes se bije složno križ in polumeseč — reče stari grof Sancho svojemu nečaku, kateremu so komaj jele poganjati brke in ki je prvič stal v bojnem metežu.

— Godijo se čudeži — odvrne mladec. — Nikakor mi ne gre v glavo, da tukaj tako bedasto stavimo svojo glavo za tuje kalife.

— Tega še ti ne razumeš, sinko. Dobro sem premislil, predno sem storil to. Močne trdnjave dobimo za to in učvrstimo s tem svoje meje. Ni dovolj biti samo junak, nego potrebno je, da modro premislimo, kaj je v našo korist. Ko se prepirata dva...

— Duobus litigantibus tertius gaudet*) — ga je prekinil nečak. — Učil sem se v šoli. Ali meni se zdi, da bi bilo bolje, da se mi Španjoli zedinimo in tako udarimo na te Arabce ter jih izženemo iz Evrope. Ali mar to ni sramota, da krščanski svet trpi, da se v teh krajih šopiri polumeseč, v krajih, ki so napojeni s krvjo mučnikov?

— Moj sinko — odvrne stari Sancho — tvoje misli so smeje in drzne. O Ikaru si morda tudi kaj slišal v šoli?

— Da. Hrepenel je kvišku in si naredil krila iz voska. A ker je prišel preblizu solncu, so se mu krila raztalila in je padel v morje... A jaz mislim, da nam ni treba, da si naredimo krila iz voska. Jaz se zanašam na junaške mišice in junaška srca.

— Veseli me to, sinko. Brez dvoma, da pride tudi ta čas, o katerem govoriš ti, ako bodo krščanski vitezi složni. Španija bo zopet do Gibraltara podložna Kristu. Ali do tega je še daleč. Ne doživim tega, in težko, če doživiš ti. Na nas je, da smo borilci za svobodo in predelavci onih velikih junakov, ki izvrše misijo, o kateri govoriš. Moli, delaj, bodi junak — vrši svojo dolžnost, kakor tvoj ded in jaz.

— Hočem!

— A sedaj na posel — vzklikne stari. — Tromba kliče, pušice lete. Gledaj hrabro smrti v oči!

— Gledam!

Oba vzpodbodeta svoja konja in za njima planejo njune čete.

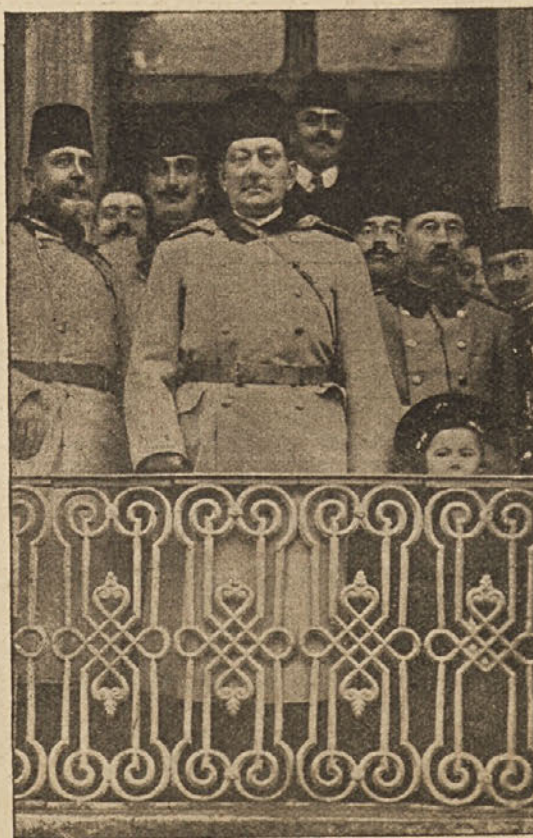
— Pri svetem Jakobu Komposteljskem, ta bitka bo strašna, kakor ona pri Xeres de la Frontere. Gavrani se nasitijo — reče stari mladcu, ko sta dospela že povsem blizu sovražnikov...

In v resnici se je bitka že strašno razvila, ko je zapuščal Strežinja na svojem konju zadnje čete. Njegova junaška kri se je protivila temu, da mora oditi od bitke, ko je najodločnejši trenutek. A moral je, da izpolni to, za kar je dal besedo Solimanu. Z neke višine na Quintosu, na cesti, ki se je dvigala strmo navzgor, je videl

razvoj bitke in njegove oči so se čudile, kajti ni še videl kaj podobnega.

Silno vpitje, topot konjskih kopit, lajanje bojnih psov, rožljanje orožja, vse to je prihajalo do njega. A on je gledal na vse to, kakor gledalec v amfiteatru. Znoj mu je curljal raz čelo, desnica se stiskala. Videl je, kako se pogrezajo kopja, kako vihrajo zastave... Slišal je pobožne bojne pesmi španjolskih krščanskih vojščakov in divji krik besnih berberov... Videl je, kako naskakujejo konji in kako vihte junaki svoje meče. Videl je krvavoseč, pokolj in mesarjenje.

Rad bi planil v ta bojni metež in se bil, a dolžnost ga je klicala drugam.

Mož žalostne slave: Goltz paša, nemški inštruktor turške armade, ki je pravkar odložil svoje mesto — za Turke pač nekoliko prepozno.

*

Strašna bitka se je nadaljevala. Celo polje se je spremenilo v grozno klavnico človeškega mesa. Nadčloveška junaštva so se doprinala na obeh straneh, junaštva, vredna da so jih opevali arabski in španjolski pesniki v svojih romaneh. Kakor ogromna tolpa besnih zveri, so se borili med seboj in kri je rdečila tla in puhtela k nebu. Žvenketali so meči, sikale pušice, kopja se lomila, sulice morale in sekire sekale glave... Besnost bitke se je izražala na obrazih vojščakov, ki so, sluteč svojo smrt, klali vse, kar jim je prišlo pod roke... 20.000 mrličev je pokrilo ta dan bojno polje. Soliman je zmagal. Muhamed je pobegnil z ostanki svoje vojske preko Kalatrave v Toledo...

XXIV.

Že se je mračilo, a Strežinja še je bil vedno na Quintosu, ne da bi počival v resnici, temveč da nakrmi svojega konja s travo, ki je rasla tu in tam med kamenjem. Gozd na Quintosu je bil gost. Vsak hip se je moral pripogibati, da ni zadel ob veje.

Strežinja ni vedel poti. Vedel je le toliko, da mora iti proti severu. Ali zdelo se mu je nekako čudno, da ne more iz te goščave. Gozd, sam gozd. Pot po kateri je stopal s konjem, se je gubila v grmovju. Bil je prisiljen stopiti s konja ter ga voditi za uzdo. Konju so drhte

mišice od bojazni. Vrlo oprezno je predstavljajal kopito pred kopito, a vendar se je vsak hip spodrsnil.

Strežinja se je močno trudil, predno je dovedel konja na neko čistino. Preteklo je že več ur, odkar se je podal na pot in davno je že pustil za seboj bojni hrup. Vojni metež ni več prihajal do njegovih ušes. Gozdno tišino ni motilo ničesar. Tedaj se mu, po poteku več ur, zopet zazdi, da sliši bes bitke in stokanje ranjencev.

To ga splaši. Ali je naletel na kake nove poboje sovražnih čet, ali je blodeč, dospel zopet na prejšnje mesto, katerega je ostavil pred urami.

Preplašen jame pazno motriti okrog sebe in v resnici, ni se prevaril. Zablodil je v gozdu in ves njegov trud je bil zaman. Mrak je že popolnoma objel vso okolico.

Kaj naj stori? Ali naj še enkrat poskuša isto pot, da izvrši v noči, česar ni mogel po dnevu. To bi bilo v resnici vratolomno. Srdit na samega sebe in sramujoč se, da tudi druge misije, ki mu je poverjena v tej deželi ne more izvršiti pošteno, pomisli za hip, ali naj vendarle poskusi v noči to vratolomno pot. No, za trenutek nato se odloči, da prenoči v gozdu. To se mu zazdi naposled tudi najpametnejše, zato spleza na drevo, da vidi, ali ni morda kje v bližini, kaka stara razvalina.

In res, kake četrt ure daleč zapazi nekake razvaline, ki so bile morda ostanek iz rimskih časov.

Splezavši z drevesa, prime konja za uzdo ter se napoti v ono smer. In še predno je mislil, je bil pred razvalinami. Bila je to ogromna stavba in nekateri deli so še bili dokaj dobro ohranjeni. Ne pomišljaje, odvede Strežinja svojega konja skozi glavna vrata, ki še niso bila razrušena in ga priveže na najbolj skritem mestu.

— Tu sem varen — pomisli. — Ničesar se mi ni bati.

Vendar, da se obrani zlih moči, izdere meč in na prostoru, kjer se je odločil, da prenoči, naredi s konico kolobar, izgovarjaje neke skrivnostne besede k svetemu Juriju. Nato prekriža ta kolobar z mečem in dene nanj svoj plašč.

Ko opravi svojo večerno molitev, leže k počitku, da v jutru ob zori zopet nadaljuje svojo pot, ako da Bog, z boljšo srečo, nego danes.

Niti sam ni vedel, kako dolgo je spal, kar ga prebudi žvižg.

Strežinja plane kvišku. Prvo, kar je bilo, reče:

— Varuj me sveti križ vseh zli moči in pomagaj mi zoper vražje zasede.

Takoj nato se domisli, da je opolnoči in da imajo v tej podrtini duhovi svoja zbirališča.

Pobožno se prekriža in počaka, kar ima priti.

Ali nič ni bilo. Samo skozi razpokline nekega zida zapazi luč. Spočetka ga to močno splaši, ali za trenutek se spomni, da bi to bili morda lahko kaki razbojniki. Vsekakor je potrebuo, da je oprezen in da se prepriča, kaj pomeni ta luč.

Tiho se je splazil do one razpoke. Ko je pogledal v notranjost, je malone vzkliknil od začudenja.

Imel je kaj gledati.

Še v dokaj dobro ohranjeni dvorani stare razvaline je zapazil, kako se je blešketalo zlato, samo suho zlato razgrnjeno na plašču.

(Dalje prih.)

*) Če se prepirata dva, tretji dobiček ima.

Vse tiste naročnike, ki dobivajo morda po pomoti dva izvoda „Slov. Ilustr. Ted.“, mesto enega, opozarjamo, naj enega vrnejo, oziroma naj ukrenejo, kakor smo prosili v listnici upravnistva v zadnji t. j. 23. številki, na strani 9., točka 3. Da dobiva kateri po 2 izvoda, akoravno je naročil samo enega, je kriv dotični naročnik. Ko naroči list, napiše svoj naslov, pri obnovitvi naročnine pa pošlje denar s pomankljivim naslovom, ali sploh pošlje zanj kdo drug. Prosimo torej vesplošnega uvaževanja pravil, ki smo je priobčili v listnici upravnistva. To ne dela nikomur truda in sitnosti; nam pa je zelo pomagano in olajšano delo.

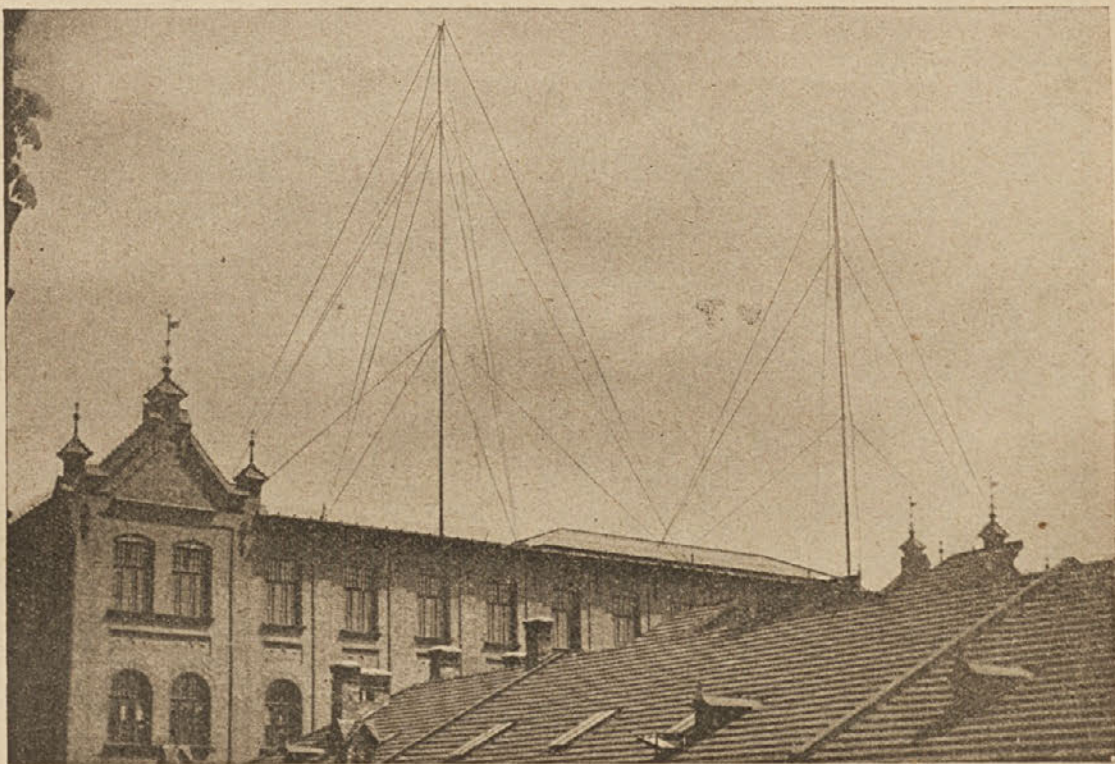
Naše slike.

Polkovnik avstrijskega generalnega štaba — ruski vohun.

Avstrija je igrala v balkanski vojni zelo nevarno igro; nasprotujoča Balkancem, omržena mogočni sili trojnega sporazuma, čestokrat nesimpatična lastnim zaveznikom je slonela zgolj na zanesljivosti lastne armade. Iz merodajnih krogov, ki niso prav nič pomišljali, da armada ni edini faktor, na katerega se more ali ne more graditi upanje zmage, so švigali v svet neprestani samozavestni namigljaji, kaj vse namerjajo v danem slučaju doseči s to armado; najrazgaljenejši glasnik teh namenov je bila poleg slovitih „Reichspošte“ Danzerjeva „Armeezeitung“, ki je tepla na papirju Srbe, Črnogorce, Ruse, Francoze in vrag vedi koga še ter popravljala evropski zemljevid z novo, pravičnejšo delitvijo. Včasih je bilo že kar gabno čitati, kako so ti ljudje rjuli po krvi. Toda igra, ki jo je igrala vlada in z njo vred Avstrija pod vplivom bojaželjnih podpihivalcev, je bila igra z lastnim obstankom — ples na dinamitu. Že v sredi krize, v dnevih, ko je visela vojna in mir na tenki nitki in se je pripravljala država, da plane v zmagovito vojno proti mali Črni gori in v negotovo borbo z mogočnejšimi nasprotniki, so morali isti hujšakaški časopisi beležiti dejstva, ki so dokazovala jasno, da je bojni meč, ki ga je vihtil Berchtold proti vzhodu in jugovzhodu, podpiljen — da gloje ravno v srcu armade črv, s katerim bojaželjnejši niso računali v svojem slepem upanju zmage. Prišla je Jandričeva afera, ki je pokazala strmečemu svetu prvega vohuna v uniformi avstrijskega častnika in vrgla jarko luč na tujo špionažo, ki se šopiri pohotno po donavski monarhiji — s sodelovanjem ljudi, ki jim je to pač najmanj dovoljeno. V zvezi s to afero se je nagloma preselil z Dunaja ruski vojni ataše Zankievič; obenem pa je zasledila vojaška oblast, da imajo Jandrič in tovariši še druge, vplivnejše sokrivce. Pojavile so se sledi, ki so vodile naravnost v generalni štab — tja, kjer se čuvajo najvažnejše vojaške skrivnosti, vojni načrti, načrti za mobilizacije itd. in kjer se zbirajo niti domače, avstrijske špionaže po drugih državah. Neki Finec, ki so ga prijeli v Zagrebu zaradi vohunstva v prid Rusije, je govoril vojaškemu preiskovalnemu sodniku neprestano o visokem oficirju v Pragi, katerega pa je poznal samo po njegovi vohunski šifri; zakaj nevarni posel vohunstva za tuje države sloni povsod na neskončno previdnih organizacijah, ki onemogočajo po možnosti, da bi ujetje enega krivca razkrinkalo tudi ostale. Vendar pa so dale te nezadostne napovedbe vojaški oblasti smer za opazovanje, ki jih je vodila po mnogih ovinkih do generalštabnega polkovnika Alfreda Redla, šefa generalnega štaba 8. (praškega) zbora. Redl je

bil izmed najnadarjenejših oficirjev avstrijske armade; užival je veliko zaupanje svojih predstojnikov in bi bil moral baš te dni postati general. Svoje dni je bil službeno komandiran v Rusijo; živel je v

vojaške odredbe donavske monarhije s protikukrepi, ki so se jim na Dunaju že dolgo čudili! S pomočjo Redla in njegovih sokrivcev je imela Rusija v vojni, ki je grozila še pred malo tedni, toliko go-

Radiotelegrafska zveza med Dunajem in Berlinom. Naprave brezžične postaje na strehi dunajskega tehnološkega muzeja.

Kavkazu in se učil ruščine. Po svojem povratku je bil pridružen evidenčni pisarni generalnega štaba (t. j. pisarni za domače ogleduštvo po drugih državah) in si pridobil tu marsikako znanje, ki ga je umel pozneje drago izkoristiti. V dobi aneksijske krize l. 1908 in krize za časa pravkar končane balkanske vojne je imel Redl skrajno važne naloge; tako je bil poslan l. 1908. v Berlin kot avstrijski vojaški zastopnik v svrhu dogovorov o skupnem postopanju Avstrije in Nemčije v morebitni vojni. Zdaj pa je dognala vojaška oblast mahoma, da je bil generalštabni polkovnik Redl že 14 let ruski vohun, ki je izdajal ruski in še neki drugi (morda italijanski?) vladi tako važne vojaške tajnosti, da je vedela Rusija sploh za vse vojaške namene Avstrije in bržkone tudi Nemčije ter odgovarjala na vse

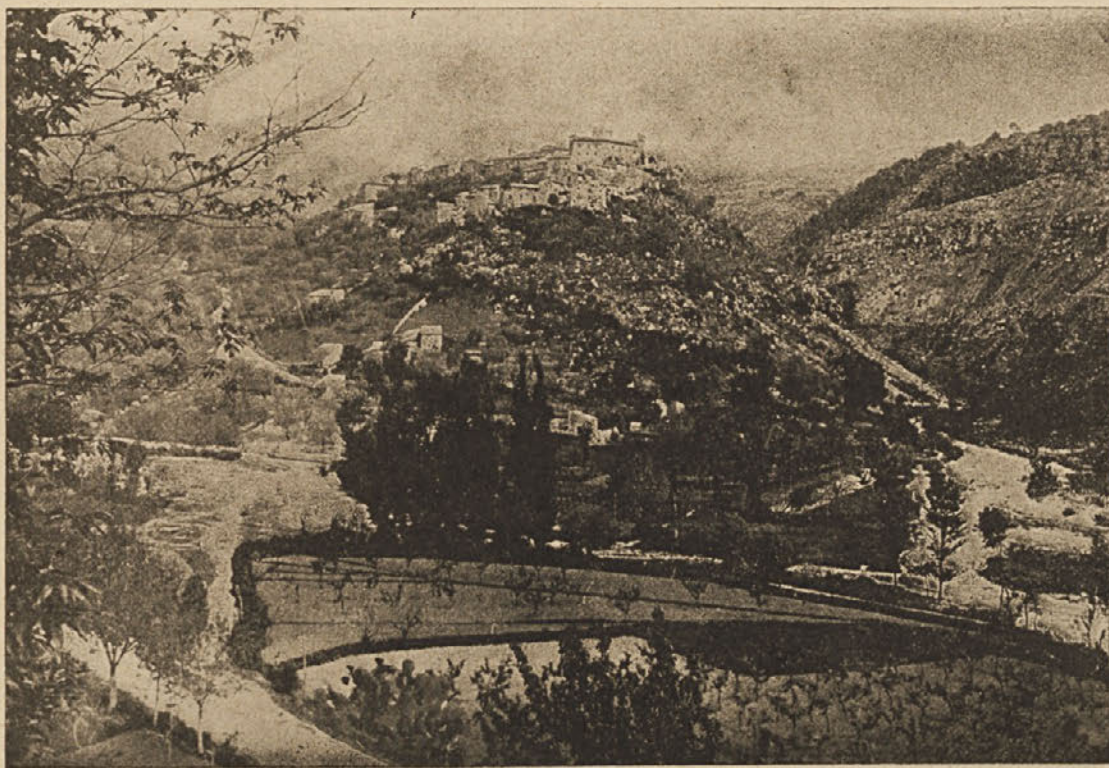
točnosti za zmago, da je enostavno uganka, zakaj je ohranila mir. Redl se je vozil zdaj v Draždane, zdaj v Varšavo — s službenim avtomobilom — in se dogovarjal tam z ruskimi zaupniki in odposlanci; dobival je za to ogromne svote denarja. Izkratka — bilo je izdajstvo, kakršnega ves svet že dolgo ne pomni. Ko je bila avstrijska vojaška oblast nedvomno prepričana o njegovi krivdi, so ga poklicali predzadnjo nedeljo s fingirano brzojavko na Dunaj; nastanil se je kakor običajno, v Klomserjevem hotelu. Dva državna detektiva sta zasledovala sleherni njegov korak. Zvečer, ko se je vrnil v hotel, se je oglašil pri njem majoravditor Kunz in par drugih višjih oficirjev ter mu naznanil sum, ki je padel nanj. Redl je takoj priznal svojo krivdo. Nato so oficirji odšli, češ, da se vrnejo pozneje na-

Ljubzenska tragedija v zraku: Zrakoplovec D. Ribas in njegova nevesta, hči večkratnega milijonarja Aleganda.

daljevat zaslišanje; pri svojem odhodu pa so „pozabili“ v njegovi sobi pištolo in strelno navodilo. Ko so se vrnili, so našli Redla mrtvega: ustrelil se je bil v usta. Izkazalo se je, da sta ostala dva izmed

svote. Izkazalo se je tudi, da je živel silno potratno, imel mnogo slug in kupoval avtomobil za avtomobilom, tako da se mora človek v resnici čuditi kako da vse to ni vzbudilo pozornosti in sumnje? Naj-

Znamenita zgodovinska najdba v srednji Italiji: Vas Licenza v Sabinskih gorah, kjer so izkopali ostanke vile rimskega pesnika Horacija.

oficirjev, ki so posetili Redla, v hotelu, dokler niso „odkrili“ njegovega samoumora, in da sta odšla nato z njima vred tudi detektiva, ki sta stražila hotel. To priča, da so mu enostavno predlagali samoumor, ker je hotela vojaška oblast preprečiti preiskavo, da ne bi bilo treba obračunati pred javnostjo in z javnostjo o tej umazani zadevi. Razume se, da je vzbudila Redlova afera silen hrup po vsej državi; z ogorčenjem nad izdajstvom visokega oficirja se družijo ogorčenje nad ljudmi, ki so spravili krivca tako protipravno in protipostavno s poti in onemogočili javnosti vpogled v ta nečuveni škandal. Časopisje je prineslo mnogo podrobnosti, ki jih tukaj ne moremo navesti posamezno; z višje strani so razširjali vest, da je bil Redl človek s protinaravnimi nagnenji, zaradi katerih je bil primoran trošiti ogromne

grše pa, kar je prišlo na dan o tem generalštabnem polkovniku je, da je prodajal ruski vladi svoje tovariše, avstrijske oficirje, ki so vohunili na Ruskem v prilogo Avstrije; nekaj jih je zdaj v Sibiriji, nezaprtilih na Ruskem. Pred nekaj dnevi je podal domobranski minister Georgi v poslanski zbornici izjavo o Redlovi zadevi, a tako nejasno in skopo, da je že naprej gotovo: ljudstvo, ki ga ta stvar najbolj briga, ne bo izvedelo ničesar. Gotovo je, da je imel Redl mnogo sokrivcev in da z njim samim še ni iztrebljeno zlo; manj gotovo pa se zdi, da bi se res posrečilo, poloviti jih in onemogočiti v bodoče take čudne postranske zaslužke, spričo katerih postajajo ogromne militaristične žrtve avstrijskega prebivalstva smešna brezsmiselnost. Pa to je stvar vlade in vojne uprave; mi, ki nimamo pravice kontrolirati njunih

skrivnosti, se vprašujemo le dvoje: Ali ni bilo Avstriji v prid, da so se slovanski narodi z vso silo branili vojne proti svojim bratom? In drugič: kako hoče vlada ohraniti v prebivalstvu ugled armade in zaupanje vanjo, ako mu brani točni vpogled v vohunski komplot, čigar glava je bil oficir generalnega štaba — mož, ki bi bil v slučaju vojne zakrivil brezkoristno smrt stotisočev ljudi? Ako so visoki gosposde na Dunaju res takšni patriotje, kakor so se kazali lani in letos in jim je res tako vroče pri srcu čast in obstanek Avstrije, potem bide zadnja ura, da spoznajo neprimernost in škodljivost svojega zakrivalnega sistema.

France Čelik, c. kr. davčni sluga v Kranju — štirikratni jubilar. France Čelik se je rodil l. 1853 kot posestnikov sin na Pristavi pri Gradišču v sodnem okraju Trebnje na Dolenjskem. Dne 10. maja l. 1873 je bil v Novem mestu potrjen k vojakom domačega 17. pešpolka; ko je odslužil vojake je vstopil v orožniško službo pri c. kr. orožniški komandi št. 12 na Kranjskem; pri vojaki in orožnikih je služil vsega skupaj 13 let in 8 mesecev. Oženil se je l. 1887; priženil je 8 otrok in vdovo, ki mu je povila potem še 4 otroke. Torej je imel prerediti rodbino, ki je štela dvanajst glav. Pri c. kr. davčnih uradih za Kranjsko pa služi od 28. marca l. 1888. Letos obhaja torej 60 letnico svojega življenja, 40 letnico, kar so ga vzeli k vojakom, 25 letnico zakona in 25 letnico, kar služi pri c. kr. davkariji. Sneg je že možu pobelil lase, a postava mu je ostala ravna in krepka in ni ga zapustila zdrava dolenjska dobrovoljnost in šaljivost, zaradi katere ga imajo v vsaki družbi radi. Vedno veselemu možu želimo še mnogo srečnih let.

Nenadna smrt je strla mlado življenje dijaka maturanta na idrijski realki Milana Vremšaka, ki je umrl dne 21. maja v šolski klopi; zadela ga je srčna kap. Zdrav, vesel in nadebuden je bil do zadnjega hipa. Bil je najboljši tenorist idrijskega dijaškega zbora, in je obetal veliko tudi v igranju na gosli. Bil je tudi voditelj dijaškega orkestra, pri katerem je deloval vztrajno do konca. Sploh je kazal, da postane v glasbi mojster, ko bi se izpopolnil na kakem zavodu, kar mu pa tukaj ni bilo mogoče; po končani maturi se je hotel vpisati na konservatoriju. — Toda prerana smrt mu je nepričakovano prekrizala lepe načrte. V najlepši pomladni dobi ga je prehitela, ko je hotel stopiti v življenje, da bi razvil svoj talent. Bil je značajan in splošno priljubljen med svojimi učitelji in tovariši sošolci, ki so ga z žalostjo v srcu izročili v pomladnem jutru materi zemlji.

Radiotelegrafska zveza med Dunajem in Berlinom. Celo mlajši med nami se še spominjajo časov, ko smo imenovali Morserjev brzojav veliko pridobitev tehnike in čudo človeškega znanja in gledali s svetim strahom na žice, ki teko ob cestah kroginkrog sveta. Takrat nismo niti sanjali, da bo kmalu mogoče pošiljati vesti in novice širom zemlje brez brzojavnih žic; toda prišel je Marconi s svojim izumom — brezžično brzojavljanje je bilo tu. V par letih se je posrečilo izpopolniti naprave tako zelo, da se je razširila nova pridobitev širom sveta, najprej pri vojnih in trgovskih mornaricah, nato pri armadah in nazadnje tudi v običajnem prometu na kopnem. Brezžična ali radiotelegrafija je vzlasti koristna za brzojavljanje na velike daljave, koder ni mogoče postaviti običajnih brzojavnih zvez; pa tudi v obljudenih deželah bo postala sčasoma dragoceno izpopolnilo navadnega brzojava. Francija ima slovečo radiotelegrafsko napravo na Eiffelovem stolpu v Parizu, Nemčija v

Znamenita zgodovinska najdba v srednji Italiji: Ostanke starodavnega rimskega kopališča, najdeni v Licenzi poleg Horacijeve vile.

Plauen, Avstrija pa, ki koraca zmerom lepo počasi za drugimi, si je privoščila v najnovejšem času radiotelegrafično zvezo med Dunajem in Berlinom, ki je v primeri s francoskimi in nemškimi napravami pač nekoliko skromna. Naša slika predločuje radiotelegrafske naprave na strehi tehnološkega muzeja na Dunaju. Radiotelegrafija sloni na električnih valovih, ki se pošiljajo s posebnimi stroji v prostranstvo; ne širijo se zgolj v eni smeri, marveč vse naokrog. Zato more tudi ladija opremljena s temi napravami, obvestiti v sili vse druge ladije, ki plovejo več tisoč milj naokrog. Tehniki, ki se trudijo za izpopolnitev radiotelegrafije, upajo, da pošljejo v doglednem času prvo brzozavko kroginkrog sveta.

Preganjanje opijevih salonov na Francoskem. Francoska vlada je začela energično preganjati zakotno prodajo opija, ki je na Francoskem zelo razširjena, vzlasti v pristaniških mestih. Na stotine ljudi si išče dobička v tem, da tihotapi opij s Kitajskega in iz Indije, na tisoče in tisoče revnih in bogatih zahaja v opijevе beznice.

G. France Čelik, c. kr. davčni sluga v Kranju — štirikratni jubilar.

kjer se mamijo za drag denar s pušenjem opijevе lule. Te beznice so opremljene bolj ali manj razkošno — kakršni gostje zahajajo vanje. Najzvestejši posejalci opijevih brlogov pa so mornariški oficirji, ki si kvarijo s preobilnim zauživanjem opija energijo in prožnost duha — dve lastnosti, ki sta prvi potrebni mornariškemu oficirju. Navadili so se opija v pristaniških vztočne Azije, kjer ima Francija velike kolonije; zato tudi v domovini ne morejo opustiti strupa, ki nudi človeku sicer bajne halucinacije, polne mamljivih slik in pijanih naslad, a mu tudi neizogibno uniči moč duha in telesa. Ni dvoma, da doseže odločna akcija francoskih oblasti zaželjeni uspeh in prežene iz te lepe dežele in njene vrlega naroda strupenega azijskega zmaja.

Zgodovinska najdba v rimski okolici. V vasi Licenza v Sabinskem pogorju blizu Rima so odkrili nedavno pod zemljo ostanke vile starodavnega latinskega pesnika Horacija, čigar pesmi so si pridobile po svoji jasni zasnovi in lepi obliki nesmrtno slavo. V bližini Horacijeve vile so našli tudi staro rimsko kopališče iz pesnikovih dni.

Ljubezenska žaloigra v zraku. Iz Novega Jorka poročajo: V Louisvillu se je dogodila ljubezenska tragedija v zraku. Znani zrakoplovec de Ribas, ki je rodom Mehikanec, se je zaljubil v hčer večkratnega milijonarja Aleganda. Roditelji mlade milijonarke niso hoteli dovoliti, da bi se

poročila. Zrakoplovec je vsled tega odnesel nevesto v aeroplanu. Brat odpeljane je zasledoval v zraku bežeča z avtomobilom. Čez nekaj časa pa se je moral zaljubljeni par spustiti na zemljo, ker se je motor v

je predložil predsednik debelo knjigo, v kateri je opisano, kako stoje Švabe v vseh zemljah izven Nemške, ne samo v Evropi, nego po celem svetu. Knjiga priča tudi, kako je društvo podpiralo Nemce v inozemstvu. Razen

Tragična smrt nadebudnega mladeniča: G. Milan Vremšak, maturant idrijske realke, s svojimi tovariši v dijaškem orkestru (X).

aeroplanu pokvaril. Ko sta bila 3 m visoko nad zemljo, je mladi Aleganda ustrelil z revolverjem de Robisa, ki se je mrtev zgrudil iz aparata na zemljo. Njegova nevesta, ki se je le lahko ranila, je kmalu na to izvršila samoumor.

NOVICE.

Kolesarsko društvo „Danica“ v Gorici priredi v nedeljo 22. t. m. dirko in potem veliko športno slavnost s koncertom, tombolo i. dr. v gostilni „Batjel“ v Gorici v Tržaški ulici. Prijave dirkačev sprejema društveni predsednik do 17. t. m. Po dirki bo fotografiranje.

Stokronski bankovci. Stokronski bankovci, ki so sedaj v prometu in ki nosijo datum 2. januarja 1910, se zopet umaknejo iz prometa. Avstroogrška banka jih bo sprejemala v plačilo najpozneje do 31. maja 1915. Od tega leta pa do leta 1921 bo možno take bankovce le še zamenjati, potem pa sploh ne bodo imeli nikake veljave več.

Stoletnica Wagnerjevega rojstva. Dne 22. maja je preteklo sto let, kar se je rodil sloveči glasbeni umetnik Rihard Wagner. V svojih operah je započel novo glasbeno dobo in proslavil posebno nemško in germansko preteklost. Umrli je Wagner 13. februarja leta 1883. v Benetkah.

Ženam ne pristojna medalja. Po zavzetju Tuzija je naletelo več Črnogork iz Kuča spotoma na moža, ki je gnil pred sabo več konj. Bilo je očitno, da so konji uplenjeni in da je vojniki zapustil bojno črto, da odvede svoj plen v Podgorico. Žene so ga prašale, kam potuje; odgovoril je z vidno zadrego nekaj nerazločnega. Ta odgovor je razkrinkal krivca. Na mestu so ga zvezale junaške žene in ga odvedle pred prestolonaslednika Danila. „Črnogorci niso šli na vojno plenit, marveč osvoboditi svoje brate robstva,“ je dejala prestolonasledniku ena izmed žen, izročaje mu krivca. Ko je hotel prestolonaslednik odklovati žene za to vrlo ravnanje, so mu odgovorile kratko: „Ženam ne pristojna nositi medaljo.“

Kako se Nemci širijo. Nemci v nemškem carstvu so ustanovili v Duisburgu društvo za obrambo Nemcev v inozemstvu. Duisburg je sedež mnogih nemških tvornic. In društvo objavlja Švabom v carstvu, da hoče delati na to, da širijo Nemci izven nemškega carstva po celem svetu **nemško blago!** Tako se še bolj okrepi in povzdigne industrija na Nemškem. Na letošnji glavni skupščini društva

na Nemškem je največ Nemcev v Avstroogrski; ti so prejeli od društva prošlo leto skupaj 265.703 K: češki Nemci 62.853 K, galiski 15.723 K, tirolski 25.030 K, koroški in kranjski Švabe 9.953 K, in bosanski 13.000 K. Vsa nemška mesta so sklenila podpirati to društvo, ki deluje že nad 30 let. Društvo ima 52.000 članov; izdalo je v obrambo nemštva okroglih 12.000.000 K in razprodalo 700.000 razglednic v društveno korist. Na koncu skupščine je poročal še župnik Oehler, ki živi v Bosni od l. 1910., kako napreduje Nemštvo v tej krasni jugoslovanski zemlji, in društvo je sklenilo soglasno, započeti obsežno akcijo na obrambo Švabov v tej ogroženi „predstraži Nemštva.“ Kaj pa storimo mi Jugoslovani v obrambo in širjenje svojih meja in svojega jezika, Ali so siromašni dohodki naših narodnoobrambnih društev res že vse, kar premoremo v boju za obstanek? Ne pozabimo v nobenem hipu, kako se organizira proti nam naš vekovni sovražnik, in žrtvujemo za obstanek svoj in svojih potomcev še mnogo več, nego smo doslej!

Tragična smrt nadebudnega mladeniča: G. Milan Vremšak, maturant idrijske realke, na mrtvaškem odru.

Kupujte pridno srečke „Splošnega ženskega društva“ v korist slovenskih umetnikov. 200 krasnih dobikov, slik domačih slikarjev. Srečka à 1 K.

MARKO STOJAN:

Za svobodo in ljubezen.

Roman z Balkana.

Vse pravice pridržane.

18. nadaljevanje.

„Prokleta!“ Ivan se je zagrabil za prsi, da ne bi skočil v lopova, ki je sinoči nedvomno še igral ulogo v kupčiji med Schratenom in Halilom, obenem pa vodil njega in Dušana v to hišo, kjer je čakala uboga Jerica ujeta svoje strašne usode.

„Ali se spominjaš tistega krika?“ je zamrmral Dušan. „To je bila ona — da ona ...“

„Vidite, signori?“ se je oglasila zdajci spet Olimpia Montebello. „Dobro sem vedela, da izvečete iz te kreature vse, kar koli vas more zanimati. A svetovala bi vam nekaj, če me hočete poslušati: ako namerjate storiti kake rešilne korake, ne dajte si kazati poti po Pygurisu. Da vaše podjetje ne bo lahko, si mislite pač sami; lahko vam nastane položaj, v katerem vas spravi navzočnost tega zavrtnega človeka v veliko zadrego. Hišo Halila beja najdete tudi drugače; vsak domačin vam jo pokaže.“

„Prav imate, madam,“ je pokimal Dušan. „Ali — potem je še nevarnejše, ako je Grk svoboden in prepuščen samemu sebi ...“

„Mislila sem na to; in morda vam lahko koristim, kar se tiče tega. Svetujem vam sledeče: prašajte gospoda Pygurisa brž, kar še želite izvedeti, nato pa ga pustite zvezanega in z zamašenimi usti tu pri meni. Čuvati ga hočem jaz — ako mi ga zaupate.“

Prijatelja sta pomerila Olimpijo s tistim pogledom, ki išče globin človeške duše. Toda v očeh nesrečnice ni bilo skrite misli; bilo je zgolj veselje, da more storiti tudi ona enkrat dobro delo. Ivan je pokimal Jurišiću, in ta je dejal:

„Zaupamo vam ga brez pomisleka ... Lopov,“ se je obrnil nato k Pygurisu, „ali slišiš? Nič se ti ne zgodi; samo zvezemo te in usta ti zamašimo, da ne padeš v izkušnjo. Ako boš priden, te celo obdarimo, kadar se vrnemo nazaj. A zdaj go-

vori: v katerem delu svoje hiše meniš, da ima Halil bej spravljeno ono nesrečnico?“

Grk je pomolčal; ali se je obotavljal pokazati, da mu je brlog Halilovih grehov

zgoraj. Kolikor se da sklepati, gledajo na vrt tri ali štiri okna; katero je pravo, boste morali presoditi sami ...“

„Dobro. Gorje ti, ako si govoril nesrečnico! Madam,“ se je obrnil Dušan k

Vprizoritev „Prodane neveste“ na prostem: Pozorišče v Šarki pri Pragi, kjer so pravkar igrali slovečo opero z velikanskim uspehom pod milim nebom.

dobro znan, ali pa je ugibal, kako bi se dalo ugoditi Dušanu z dobičkom ...

„Nič ne premišlaj,“ je dejal Dušan s tihim glasom, temnim od srda. „Ako nam ne poveš, se lahko takoj pokesaš svojih grehov in se pripraviš na smrt; in ako nas nalažeš, te zadavimo istotako. Govori urno, povej vse in pazi, da govoriš resnico.“

„Najbrže bo soba proti vrtni strani ... Za Halilevo hišo je gost, zaraščen vrt.“

„Ali je hiša zastražena?“

„Imel je tri zamorce, in enega Arabca — same krepke ljudi.“

„Kje je ona soba? Zgoraj? Spodaj?“

„Točno ne morem povedati, kneževska milost ... Verjetno je, da se nahaja

Olimpiji, „bodite tako dobri in stražite nam to hijeno v človeški podobi, dokler se ne vrnemo. Upam, da nas vidite jutri zjutraj žive, zdrave in — zadovoljne ... Ako bi se pa zgodilo, da se najkasneje do jutri dopoldne ne zglasimo pri vas, potem vedite, da nas je stalo naše podjetje življenje, in skrbite za svojo varnost. Pygurisa pustite ležati — saj ga ne bo konec, ako počaka, da ga najdejo ... In zdaj prehajam k delikatni točki: sinoči ste sicer odklonili vsako odškodovanje za vašo pomoč — toda priznati morate, da bi bilo po tolikih uslugah, ki ste nam jih storili, opasno za vas, ostati še dalje v Carigradu. Morda vam bo drago in dobrodošlo, ako se vrnete v svojo lepo domovino in pozabite tamkaj — čase, ki ste jih preživeli v Galati. Spomnite pa se tu in tam naju dveh in bodite prepričani, da se poslavljava od vas z veliko hvaležnostjo v srcu.“

Med tem se je bil spogledal z Ivanom; pokimala sta drug drugemu in položila na mizo par bankovcev, ki jih je ošinil Pyguris z lakomnim pogledom.

Olimpija je zaihtela, premagana po naglem genotju; sklonila se je in prijala naša prijatelja za roke, da jih poljubi. Toda mladeniča sta se naglo umeknila; na njiju obrazih je zaigral tisti gorki usmev, ki nam ozari obličje, kadar smo storili dobro nesrečnemu človeku.

„Signori!“ je zajokala ženska, „ah signori! Kako ste dobri ... Tanto buoni! Naj vam Bog povrne in naj vam pomaga doseči, kar želite, in rešiti, kar rešujete ... Res je, niti vredna nisem vaše dobrote in sočutja, ki ga imate z mano; šele zdaj čutim to! Zavezala sem se vam, ker sem upala utešiti z vašo pomočjo svojo neumno, majhno maččevalnost — a zdaj sem tako srečna, da vam morem pomagati pri vašem dobrem namenu. Da, signori, vrnem se v domovino, in kar mi še ostane življenja na tem svetu, ga ho-

Preganjanje opija na Francoskem: Imenitna dama kot gost zakotne opijske beznice v Parizu.

Trgovci, peki!

Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož IV. SUBAN, Trst, ulica Ceorgio Vasari 10, so dosegle dosedaj vsepovsod najboljši sloves. Naročajte pri ——— narodni tvrdki, ki vam postreže po konkurenčnih cenah. ———

čem porabiti v to, da se izpokorim, za svoje grehe; ako se me boste katerikrat spominjali, vedite, da molim za vas še več, nego se kesam za svoje zmote..."

Ivan je nehote iztegnil roko in pogladil lečeci Magdaleni težke črne lase;

vom kozarček rakije v proslavo slovesnega trenutka, ki se je obetal nocoj.

Poldne je bilo minilo že zdavnaj; in ker je trebalo hiteti s pripravami, so se vrnili naglo na ladijo „Victor“ da si privožejo duše in določijo podrobnosti boj-

pisma je bil nemški. Prijatelja sta se sklonila in čitala:

„Sporočite njegovi ekscelenci, da je zadeva v redu. Zaželjene listine so v rokah osebe, ki mi jo je zaznamoval v najinem zadnjem razgovoru. Informacij za nadaljnje prošim na naslov Rosetti, Hotel des Cinq Nations, rue Ottomane v Galati. Vaš von Sch.“

„To je moral pisati takoj po svojem prihodu v Carigrad!“ je vzkliknil Ivan.

„Ampak — fini gospodje, ki imajo zveze s takimi kreaturami!“ je siknil Dušan izmed zob. „Lepe ekscelence, bog in bogme... Daj nebo sovražnikom Srbije še mnogo takih mož, ki se pajdašijo s faloti in propalicami; potem ji je zagotovljena zmaga in slava na veke!“

„Zdaj pa vteknite oba papirja v ovoj, priložite šifrirni ključ in pošljite vse skupaj tistemu, ki vam je priskrbel to dragoceno pismo,“ je nasvetoval Estournelle. „Vi ga itak ne potrebujete več.“

„Prepozno sem izvedel njegovo vsebino,“ je dejal Dušan in pokimal. „Naj služi zdaj drugim v skupno korist!“

Pol ure nato je odrinila ladjica z dvema mornarjema, ki sta oddala skrivnostne papirje na srbskem poslanstvu, kar se je zdelo našim prijateljem po treznem preudarku še najbolj primerno in varno.

XIV.

Usodne ure.

Jerica in lady Helena skoraj nista zatislili očasa tisto noč. Halil bej je bil odpoden le začasno; rešitev, prava rešitev je bila še nedovršena naloga — naloga, ki je morda presegala moči teh šibkih žensk. V svesti si tega sta ugibali dolgo, kaj jima je storiti, in da niso bežale ure s tisto strašno naglico, ki jim je vedno lastna v odločilnih preobratih človeške usode, se morda sploh ne bi bili odločili.

Lady Helena je razložila Jerici svoj razgovor z Alijem Kemalom. Razložila ji ga je počasi, tehtaje vestno vsako besedo, v neprestani skrbi, da je ne bi zbegala ali preplašila.

„In zdaj, dušica draga,“ je zaključila po dolgem šepetanju, „mi povejte, kaj mislite o tem predlogu: kakšen se vam vidi? Ali ste ga voljni sprejeti?“

„Moj Bog!“ je vzdihnila nesrečna deklica in sklenila roke. „Iz rok neznanca v

Najstarejše slovensko pevsko društvo v Združenih državah: Pevsko društvo „Bled“, East Conemaugh, Penna.

nato pa jo je vzdignil kvišku. Kakor da bi se sramovala solz, je hitela Olimpija brisati svoj objokani obraz, jecljaje venomer besede ganjenosti in hvaležnosti in prisegaje, da se odreče svoji osveti nad Birbantinijem, ako je le božja volja, da rešijo ti dobri gospodje njegovo in Schratlenovo nesrečno žrtev.

Divji Marko je čakal med tem ukaza; in ko mu je Dušan mignil z roko in pokazal z nedvomno gesto, kaj mu je storiti, je opravil delo v par trenutkih. Zbegani Grk se niti ni poizkušal braniti; mirno se je pustil zvezati roke in noge. Le ko mu je hotel Marko poriniti robec v usta, je zajavkal še enkrat in zaprosil z milim glasom:

„Za Kriščeve rane, vaša kneževska milost — naročite vsaj tej ženski, da naj me ne zadavi, kadar ostaneva sama... Pomislite na moje nepreskrbljene otročičke!...“

Ali trdno zvita ruta mu je zaprla tok besedi. Dušan pa se je obrnil k Olimpiji:

„Tega vam niti ne naročim posebej; saj veste sami, da moram držati dano besedo, če tudi je zastavljena falotu... Druga stvar je seveda, ako bi hotel uiti: potem storite, kar se vam zdi primerno. Z Bogom, madam; upajmo, da se vidimo jutri!...“

Odhajaje so se ozrli naši prijatelji še enkrat; in Marko je zadovoljno pomežiknil Olimpiji, ki je zdela na nizkem stolcu poleg Pygurisa, vsesavaje se v njegov mastni, prepadli obraz s pogledom neizprosne stražarice...

„Čestitam vam od srca!“ je vzkliknil poročnik Wheeler, ko je stala vsa mala armada zopet združena in pripravljena k nadaljnemu pohodu. „To se razume, da poizkusimo še nocoj?“

„To uro, gospodje, ako ne bi bilo boljše, počakati teme!“ sta odgovorila Dušan in Ivan kakor z enim glasom.

„Upamo pa, da nas to pot ne boste zapostavljali,“ je pripomnil Estournelle.

„Nikakor ne, gospodje,“ je dejal Ivan resnobno. „Vsak mož bo veliko vreden za naš uspeh; in kadar ga dosežemo, razpolagajte z našo pomočjo in z našim življenjem, kakor da bi bilo vaše lastno...“

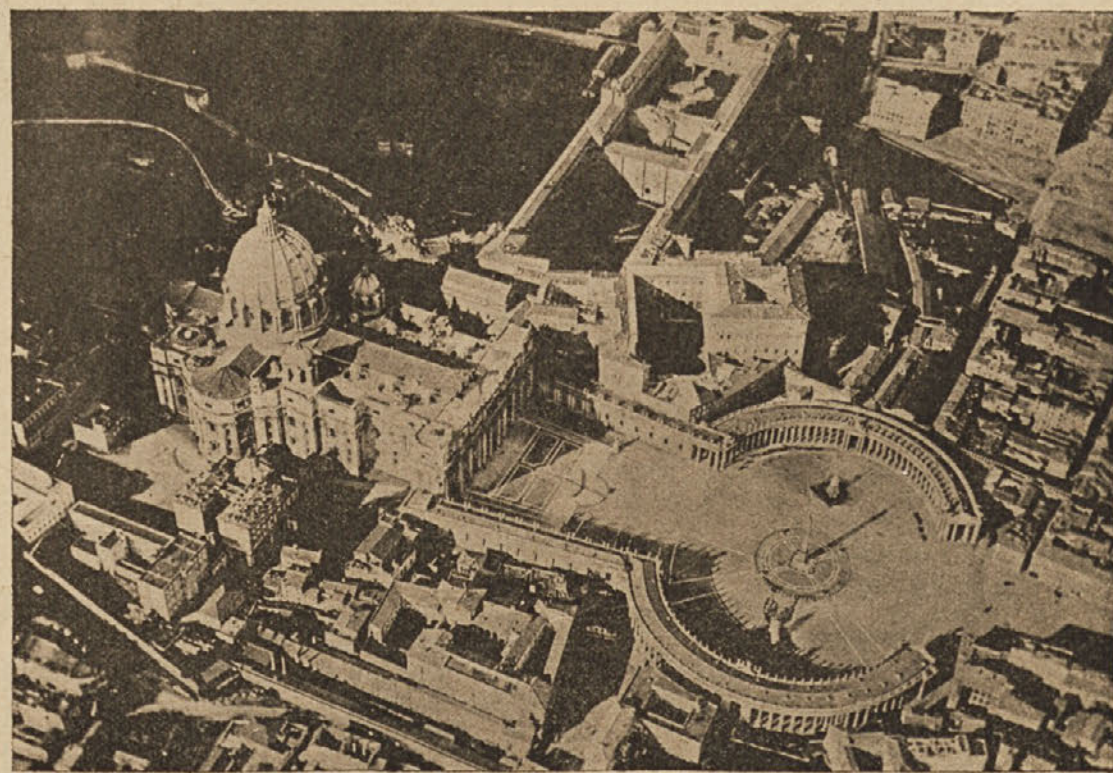
Kazakov ni rekel ničesar; kimal je, mel si roke in izpraznil z Markom in Jo-

nega načrta.

Dasi je čutil sleherni med njimi usodni pomen nocojšnje noči, vendar so bili veseli in dobre volje: zdaj so gledali vendar že enkrat svoji nalogi jasno v obraz. In zdelo se jim je, da postaja njih prijateljstvo tem tesnejše, čim se bliža ura odločitve; niso si ga zatrjevali z besedami, toda oči so govorile tem gorkeje, in kapitan, ki se mu je razvozlat jezik ob dobri kapljici, se je pridušal svečano, da je videl na svetu še malo tako imenitnih dečkov kakor je „trojni sporazum“ in četa naših prijateljev.

„Ravno prav,“ je rekel poročnik Wheeler, ko se je zasukal razgovor okrog temne predzgodovine von Schrattena in Birbantinija. „Dočim ste šli vi po svojo srečno novico, sem si jaz ogledal pismo, ki ste ga prinesli iz Belgrada. S pomočjo Birbantinijevega šifrirnega ključa se mi je posrečilo prav naglo razvozlati njegovo vsebino. Evo vam je.“

To rekši je položil pred Ivana in Dušana listek, popisan s svinčnikom. Jezik

Trg sv. Petra v Rimu fotografiran iz zrakoplova.

druge neznane roke... Strašno je tu kakor tam! In ta grozni človek: kar mraz me je stresel, ko sem ga zagledala v veži... Ako vam je dejal, da me hoče spraviti iz te hiše, potem je gotovo, da ne misli storiti tega v mojo rešitev in korist; on je ris, ki hoče iztrgati volku njegov plen."

Lady Helena je pokimala s tesnobo v srcu.

govih nagonov, ki ne poznajo več niti vesti, niti sramu."

To je morala priznati tudi Jerica; pokimala je in se oklenila Angličanke še tesneje, ne da bi nehala ihteti.

"Pozabiti tudi ne smeja, da je Ali Kemal sicer sirov vojak in barbar od nog do glave, da pa je ravno v tem njegovem sirovem barbarstvu vtemeljena nerodnost, ki se da kaj lahko izkoristiti v rešilni na-

Ali ta namen je ostal namen; jutro je našlo Jerico in lady Heleno še vedno v razgovoru. Le Gruzinka je ležala zvita v klopčič kakor plaha, maloumna živalica in sopla mirno in enakomerno; na njenem obrazu je igral smehljaj, kakor da bi sanjala o ponosnih vrhovih svojega rodnega Kavkaza.

Razgovor med našima znankama pa se je obnavljal neprestano: toliko reči je trebalo še poprašati druga drugo, toliko se je bilo treba posvetovati, preden napoči odločilni hip!

Ko pa je stal že visoki dan nad daljnimi minareti in nad zelenjem sikomor, ki sta ga videli skozi mreževje okna, je dejala lady Helena:

"Najina začasna rešitev je pred vsem vprašanje dobre krinke, kakor bi se izrazila gledališna igralka in kakor se smeja izraziti tudi midve — saj bova igrali zelo genljivo in razburljivo komedijo. Menim, da se vas bo dalo napraviti kaj dobro za lady Heleno; dajte, da vidiva..."

Dvignila je Jerico za roko in se postavila k njej. Krasni, vitki stas naše nesrečne znanke je bil v resnici za las podoben njenemu, in tudi njiju lasje so bili enake, svetloplave barve.

"To pojde imenitno!" je vzkliknila lady in plosnila veselo z rokami. "Poglejmo še, kako bi vam pristojala moja obleka!"

Odprla je dva velika kovčega, ki sta se tiščala v kotu za zavesami, ter začela izbirati to in ono.

"Oblečem vas tako, kakor sem bila oblečena jaz, ko sem prišla v to hišo," je sklenila nazadnje. "Tista obleka se je vtisnila vsem v spomin in bo uspavala že ob samem pogledu sleherni sum Halila samega in njegovih orodij. Pa tudi pajčolan, ki sem ga imela takrat na klobuku, je tako gost, da vas bo skoraj nemogoče spoznati v mraku. Poglejte..."

(Dalje prih.)

Poroka Kristine Grahar na Hajdini pri Ptuj.

"Nobenega dvoma ni," je dejala, "da si mislite pravo. Toda sami pravite: strašno je tu kakor tam... Meni roji po glavi le to: vsi znaki kažejo, da morebiti ne ostanem več štirindvajset ur v oblasti Halila beja, kar sicer še ne pomenja prostosti, pač pa to, da me hočeta Isa in Ali Kemal preseliti ne drug, za njiju namene pripravnejši kraj. Prepričana sem, da se vrše poizvedovanja s strani mojih sorodnikov in angleške vlade, in da so postala Arnavtoma carigrajska tla prevroča za izvršitev njune kupčije; lahko se jima zgodi, da bi me morala vrniti zastoj... Pa to naj bo kakor hoče; glavno je, da me bodo spravili drugam in da ostanete vi po mojem odhodu sami, brez varstva in obrambe v krempljih starega pregrešneža, izročeni mu na milost in nemilost. To je gotovost, ki nama mora stati jasno pred očmi."

Jerica je zaihtela namesto odgovora; vrgla se je Heleni okrog vratu in pritiskala svoje krčevito drgečooče prsi na njene. Ah, kako grozna ji je bila misel, da izgubi po tako kratkem času to svojo edino zaščitnico!

"Ne jokajte, dete moje," jo je tolažila tovarišica z mehkim, dobrotim glasom, ki je sam trepetal od solz. "Za to ni časa zdaj: to je škodljivo! Ne razburjajva se; pomisliva, da nama je treba hladnokrvnosti in treznega uma... To vidite, da vam tukaj ni mogoče ostati; zatorej bi rekla, da se vdajte v voljo Alija Kemala. Lopov je sicer in željan dobička kakor vsak Arbanas; podlosti Halila beja pa ni zmožen pri vsej svoji nizkoti — tako sem ga vsaj presodila ob tistih redkih prilikah, ko sem bila primorana govoriti z njim. Kakor vsi naradni in strastni ljudje ima tudi on še neko tajinstveno spostovanje in nekakšen strah pred poštenim ženskim bitjem, ki bo ustavljal in krotil njegovo strast vsaj prve dni. In par dni pridobljenega časa je še vedno boljše od gotovosti, da postanete že prvi večer, ki ga preživite sama v Halilovi hiši, plen nje-

men. Tako policijskega nadzorstva, ki mu niti muha ne bi utekla, Ali Kemal ne bo izvajal — ne bo znal izvajati nad vami. Izkoristiti ostanke njegovega poštenja in neopreznost njegove nature pa je po mojih mislih edina podlaga, na kateri morete graditi za sedaj upanje v svojo rešitev. Mari ne?... Vidite? Človek ne sme obupati niti v najhujši stiski; kdor obupa in izgubi glavo, se sam obsodi! Pozabiti pa tudi ne smeja še nečesa drugega: ne vem sicer, ali gradite, revica, name veliko nade — vem le to, da sem vam edina zaslomba v vaši nesreči, pripravljena, zastaviti za vas ves svoj um in vse svoje sile, in da vam bom gotovo še koristila, ako ostaneva skupaj. To pa je več ko verjetno, ako ste pripravljeni tvegati in iti z Alijem Kemalom — kakor je v nasprotnem slučaju gotovo, da se ne vidiva nikoli več."

"Prav imate, lady," je dejala, vzravala glavo in si odločno obrisala oči. "Sram bi me bilo lahko moje malodušnosti; zdaj, ko sem že enkrat v nesreči, mi mora biti dobrodošla vsaka pot, ki me lahko privede v svobodo. Pripravljena sem se zaupati Aliju Kemalu; ako da Bog, da ostaneva tako še nadalje skupaj, vam hočem biti zvesta in pogumna tovarišica. Ah, ko bi vam mogla kdaj povrniti vaše sočutje!"

Hotela je poljubiti lady Heleni roko; ta pa jo je umeknila, stisnila Jerico k sebi in jo poljubila na čelo z iskreno, sestrinsko ljubeznijo, ki je bila vzklikla v skupni nesreči iz teh dveh varanih in trepečih duš.

Lady je predlagala nato, da si privoščita počitka in poiščeta v spanju novih moči za prihodnji dan. Domenili sta se in razložili — bolj z znamenji kakor z besedami — tudi Gruzinki, da bo vedno ena izmed njih stražila, dočim bosta spali ostali dve, in da se hočejo vse tri menjavati v straži.

Ladija Kristofa Kolumba: V mornariškem muzeju pariškega Louvra nahajajoči se model ladje „Santa Maria“, s katero je Kolumb leta 1492 odkril Ameriko.

**Kdor
ljubi
dobro kavo,**

rabi kot pridatek „pravi zagrebški : Franck“ z kavinim mlinčkom. — Kdor ga še ne vporablja, pogreša najboljše.

emp. 45/25.642

Prevažanje premoga po ceveh. Nenavaden načrt izdelujejo v Ameriki. V državi Illinois je mnogo bogatih premogovnikov, ki so pa precej oddaljeni od železnice. Sedaj bodo napravili med premogovniki in Čikagom 45 centimetrov široke cevi, skozi katere bodo odpošiljali premog. Premog bodo pomešali z vodo. Napeljava cevi bo 150 kilometrov dolga. Na dan upajo spraviti po ceveh 10.000 ton premoga.

Za ljudsko izdajo Vukovih srbskih narodnih pesmi zahteva srbsko naučno ministrstvo 20.000 dinarjev kredita. Izdaja pesmi in povesti se priredi nalašč za nove kraje ter se bo brezplačno razdelila med tamošnje ljudstvo.

Črnogorske Amaconke. Obmejne Črnogorke iz Kuča so mnogo koristile črnogorskim in srbskim četam kot izvidnice. Večina njih zna dobro arnavski. Preoblečene v moško obleko, so stalno zalezovale turško vojsko in opazovale sleherni korak Arnavtov. Mnogo jih je storilo pri tem smrt; zgodilo se je nekoč, da sta bila dva oddelka podgoriške bolnice prenapolnjena z ranjenimi ženami. Kako junaško so se vedle te Črnogorke v svojih spopadih s sovražnikom, priča sledeča resnična dogodba: V neki bitki pri Kastratskih Virih je zašel oddelk Arnavtov srbski vojski za ledja, a je naletel na četo žen, ki so čuvale ranjenike. Žene, ki jih je bilo okrog petdeset so bliskoma pograbile puške svojih ranjencev in navalile na Arnavte; ko so došle redne čete, privabljene po streljanju, na lice mesta, so našle Arnavte v divjem begu. V tem spopadu je bilo ranjenih dvoje črnogorskih deklic.

Steckenpferd-lilijinomlečno miho

prej ko slej neuprno za racionalno oskrbo polti in lepote. Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

Prerana

umetna hrana (prehranitev) dojenčev je nevarna. Naravno zadostno, ne utrujajočo prehranitev na materinih prsih omogoči „GALEGOLO“. Vpliva ugodno na množino in kakovost mleka. Povišanje mleka znaša 33-50%. Dojenčji postajajo težji ter se izborno razvijajo. „Galegol“ ima prijeten okus. Raztopi se v vseh tekočinah in ena pušica zadostuje za 20 dni.

Cena 3 K.

Glavna zaloga v lekarni B. Fragner, Praga III. vogal Neruda ulice. Zaloga v lekarnah. Kjer se ne dobi, se pošilja po pošti, če se denar naprej pošlje, in sicer 1 pušica za 370 K, dve za 672 K, tri za 972 K in štiri za 12—K poštne prosto.

Listnica uredništva.

A. S. D. Skedenj pri Trstu. Prosimo, pošljite sliko.

Cerknica in St. Lenard v Slov. gor. Za to števil. prepozno, prihodnjič.

Književnost.

„Matica Slovenska“ izda za leto 1913 sledeče knjige:

1. Zabavna knjižica. (Izvirni slovenski roman).
2. Anton Funtek: Tekma. (Drama, ki se je z lepim uspehom igrala v Ljubljani in v Zagrebu).
3. Strekelj-Glonar: Slovenske narodne pesmi, 15. snopič.
4. Srbohrvatske narodne pesmi (o Kosovem, Kraljeviču Marku itd.) v uredništvu prof. dr. Branka Drechslerja. (Knjiga bo imela obširen uvod o motivih jugoslovanskega narodnega pesništva ter stvaren ter jezikoven tolmač. Dodana bo praktična slovnica srbohrvatskega jezika za Slovence).
5. Mencinger: Izbrani spisi, II. zv.
6. Dr. Štebinger: Slovenska bibliografija (zadnjih 6 let).

Vse knjige bodo obsegale preko 70 tiskanih pol, torej kakih 20 pol več nego lani.

S tem bogatim knjižnim darom hoče Matica praznovati svojo petindvajsetletnico; obenem se nadeja, da ji ostanejo zvesti ne samo dosežani člani, ampak da ji ob tej priliki pristopijo še novi.

Poročamo obenem, da izda „Matica Hrvatska“ za leto 1913. med drugim „Izbor Aškerčevih pesmi“ (s filozofskim uvodom prof. dr. Bazale) in veliko zgodovino hrvatske literature.

Vojislav M. Petrović, Serbische Konversationsgrammatik. Julius Groos, Heidelberg. — V obče znani zbirki „Lehrbücher zum Studium der neueren Sprachen nach der Methode Gaspey-Otto-Sauer“ je izšla pod tem naslovom zelo pripravna učna knjiga moderne srbohrvaščine, ki se ne omejuje zgolj na slovniško ogrodje jezika, marveč nudi hkrati obilico praktičnih vaj in štiva, zajetega iz najboljših srbskih knjig in pesmi, vzlasti narodnih. Po tej svoji uredbi, ki res lahko privede učečega se ne le do umevanja, nego tudi do govorjenja in pisanja srbohrvaščine, je Popovičeva knjiga nedvomno najboljša učilo za tujce, ki se žele seznaniti s tem krasnim jezikom. Služila bo pa izborno tudi vsakemu Slovencu, ki ga mika aktivno znanje srbohrvaščine — dandanes kulturna dolžnost vsakega količkar naobraženega Jugoslavana. Sami doslej še nimamo obširnejšega uvoda v svoj bodoči skupni jezik; zato priporočamo to delo vsakomur, posebno pa učeči se m. adini. To, da so vaje tiskane skoraj izključno v cirilici, bo za nas latinčarje zelo dragoceno: tako se naučijo izlaha cirilskih črk — pozneje pa boš čital cirilsko in latinsko tiskane srbohrvatske knjige z isto lahkoto. Za vajo v pismeni cirilici je dodanih več srbskih pisem, od najčistiljivejših do najtežjih pisave.

Obnovite naročnino!

NESTLÉ-JEVA

moka za otroke

Popolna hrana za dojenčke, otroke in bolnike na želodcu.

Vsebuje pravo planinsko mleko.

Škatlja K 1.80 v vsaki lekarni in drogeriji.

Poskušnje Nestléjeve moke za otroke se dobivajo popolnoma zastonj pri Henri Nestlé, Dunaj I., Biberstrasse 82.

Gospodarstvo. Zavarovalno poročilo življenskega oddelka vzajemno zavarovalne banke „Slavije“.

Iz letnega poročila za poslovno leto 1912. posnemamo, da je bilo poslovanje kljub zelo napetim razmeram na denarnem trgu ugodno in vsestransko zadovoljivo. V letu 1912. je bilo predloženih 8605 oglasil za 31,124.342 K, od katerih se je izdalo 7547 polic na zavarovani kapital 27,596.659 K. Zavarovanih kapitalov vsled doživetja in smrti, rent in pokojnin je banka izplačala K 3,351.802.86, a od obstoja pa K 53,985.245.62. Zavarovalnina je narasla letno na K 8,313.856.74, a vse premoženje banke pa na K 62,027.380.14. O ugodnem poslovanju priča posebno dividendni zaklad, ki je narasel na K 1,104.733.37 kar bodi izrečno z veseljem poudarjeno. Svojim zavarovancem je izplačala banka od obstoja K 2,899.795.26 dividende.

Gorenje številke jasno pričajo o stalnem razvoju in napredku banke „Slavije“ ter o njeni vedno bolj prodirajoči priljubljenosti, ki si jo je stekla s svojo kulanco in strogo rednim poslovanjem. P. n. občinstvo pa prosimo, da izkazuje res slovanski banki „Slaviji“, ki je svoje slovanstvo brez kričee reklame že neštetokrat pokazala z dejanji, svoje zaupanje tudi v prihodnje ter je vabimo, da se v vsakršnih zavarovalnih zadevah obrne le na generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani.

Kdor hoče prodati

posestvo, gostilno, obrt itd. dobi najhitreje kupca: če da oglas v „Slovenski Ilustrovani Tednik“, ki je razširjen po vseh slovenskih krajih na Štajerskem, Koroskem, Kranjskem in Primorskem. Ker je „Slovenski Ilustrovani Tednik“ nepolitičen in nestranski list, ga čitajo pristaši vseh strank. — „Slovenski Ilustrovani Tednik“ je najbolj razširjen in največ čitan slovenski časopis in imajo oglasi v njem najboljši uspeh.

Nova, stara vina in droženko lastnega pridelka prodaja Fr. Ferline v Smarju pri Jelšah.

Ržena sladna kava

iz gorske iži

se pošilja po povzetju v zavojih po 5 kg franco za K 375 z dodatkom lepih platnenih brisač, robcev itd. iz tovarne

Fran Sax

Maslovedy pri Smiřitz (Česko).

Prosimo, poskusite!

Mazilo za lase

varstv. znamka Netopir napravi g. Ana Križaj v Spodnji Šiški št. 222 pri Ljubljani. Dobi se v Kolodvorski ul. št. 200 ali pa v trafiki pri cerkvi. V treh tednih zrastejo najlepši lasje. Stekl. po 2 K in po 3 K. Pošilja se tudi po pošti. Izborno sredstvo za rast las.

Za gotovost se jamči.

Zadostuje samo ena steklenica.

Spričevala na razpolago.

POZOR!

80000

parov čevljev

4 pari čevljev za le

K 8-50.

Zaradi plačilnih težkoč mi je naročilo več velikih tovarov, da poprodam velik del čevljev globoko pod izdelovalno ceno. Prodajam torej zaradi tega vsakomur 2 para moških in, 2 para ženskih čevljev, z zbitimi podplati rujava usnje ali črno, jako, elegantna najnovejša fasona velikost lt Nr. cm. Vsi 4 pari stanejo le K 8-50. Razpošiljatev po povzetju. D. Wulkan, Krakov (Avstr.) Isaka 3.—62. zamenja dopustna, tudi denar nazaj.

Pozor!

Kdor hoče priti poceni v Ameriko, naj se obrne zaupno name, vsakemu dam natančno pojasnilo.

A. Gruden, Bremerhafen, Bahnhofstraße 21/II.

Vino in
: brinje :
Ivan Gržinič,
Kum, pošta Roč,
priporoča svojo zalogo vina in brinje.
Cena zajamčeno
pristnega vina
42 K za 100 litrov.

Najboljše

sredstvo zoper stenice in drugim mrčesom je

„Morana“

„Morana“ uničuje teme lito stenice in njihovo zalego. Naroča se pri M. Škrinjar, Trst, Via Ferriera 37/I. 200 gramov stane 1 K. Pri večjih naročilih popust, trgovcem rabat.

Proda se na Ponikvi

ob južni železnici „Štajersko“ p. d. Oblakovo posestvo na Hotunju, obstoječe iz hiše, 6 raznih gospodarskih poslopj, vodnjakom tik hiše in nad 24 ha zemlje. Zemljišče je ugodno za pridelovanje hmelja in radi dobrih ter velikih travnikov bi bila živinoreja zelo dobičkanosna. Tudi za gostilno, malo in lesno trgovino je zelo primeren prostor. Ponudbe je poslati na naslov A. Š. Kranj št. 68 K. p.

Knjigoveznica A. Feldstein

v Ljubljani, Radeckega cesta št. 12

se toplo priporoča.

Daje se v najem pekarija.

V Gospiću, v sredini mesta na najprometnejšem prostoru blizu katoliške cerkve se daje v najem pekarija s katero je združena tudi člaščičarna in prodaja žganja na drobno. Mesečni promet je bil l. 1911 okrog 60 meterskih stotov — moke. Pojasnila daje lastnik S. Pavelič, Gospić.

Berite in strmite!

! Nezaslišano!

600 komadov za samo 375 K, krasna pozlačena 36 ur natančno iduća anker ura z verižico. Garancija 3 leta, 1 moderna svileni kravata za gospode, 3 fini žepni robci, 1 prstan za gospode z imit. zlahtnim kamnom, 1 cevka za smokde iz morake pene, 1 eleg. broška za dame (novost), 1 krasno žepno ogledalce, 1 usnjata denarnica, 1 žepni nožič, 1 par manjših gumbov, 3 naprsni gumbi, vse double zlato s patentnim zapiralom, 1 srčan album za slike z 36 slikami, najlepši na svetu, 5 šaljevih predmetov, velika veselost za mlado in staro, 1 povsod potreben spisovnik za pisma, 20 pisalnih predmetov in še 500 različnih predmetov, ki so potrebni v vsaki hiši. Vse skupaj z uro, ki je sama že vredna tega denarja za 375 K. Pošilja se po poštne povzetju dunajska razpošiljalnica F. Windisch, Krakov št. W/51 NB. Za neugajajoče denar nazaj.

Cenike, brošure, knjige itd. natisne elegantno in okusno ter najeeneje Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Iščem kompanjona

za večjo trgovino na deželi. Ima naj dobro trgovsko izpričevalo in vsaj par tisoč kron. Ponudbe na upravitelstvo „Slovenskega Ilustrov. Tednika“.

Pozor! Pozor!

50.000 parov čevljev!

4 pare čevljev za le 9 K. Zaradi plačilnih težkoč več velikih tovarov se mi je naročilo, da odprodam veliko množino čevljev globoko pod izdelovalno ceno. Zaraditega prodajam vsakomur 2 para moških in 2 para ženskih čevljev na zadrgo, usnje rjavo ali črno, galoširane, s kapicami in močno zbitimi usnjenimi podplati, jako elegantna najnovejša fasona. Velikost po številkah. Vsi štirje pari veljajo samo 9 K. Razpošiljatev po povzetju.

S. Lustig, eksp. čevljev, Novi Sandec. Zamenja dopustna ali denar nazaj.

Srajca je srajca, trdijo nekateri. Pa vendar ni vseno, kako srajco nosite. Posebno po leti, ko se potite, morate paziti, da boste imeli perilo dobrega kroja in iz zdrave tkanine. Najboljše perilo vsake vrste dobite pri Prvi spodnještajerski razpošiljalnici I. N. Šoštarč v Mariboru, Gosposka ul. št. 5. V zalogi so vedno vse vrste, ker ima I. N. Šoštarč tudi lastno izdelovalnico. Moške srajce stanejo iz dobrega cefira prve vrste K 2'40, druge vrste K 2'80, iz zelo finega blaga, prsa iz pralne svile prve vrste K 3'20, druge vrste K 3'60, tretje vrste K 4'— . Kdor naroči tri srajce, jih dobi poštne prosto, pri 6 komadih pa še 10 odstotkov popusta. Za neugajajoče se vrne denar ali pa se blago zamenja.

Nič lažjega ni, nego z dobro kavno primesjo napraviti dobro kavo. To potrjuje lahko vse one gospodinje, ki pripravljajo kavo s Kolinsko kavno primesjo. Kava, kateri je pridelana Kolinska kavna primes, ima izvrsten okus, prijeten vonj in lepo barvo, torej vse dobre lastnosti, ki jih moremo od kave zahtevati. Obenem je tudi pristno domače blago. Zato jo vse naše gospodinje najraje kupujejo. Pri nakupovanju je treba strogo paziti na varstveno znamko „Sokol“, ker le s to varstveno znamko je res pristna Kolinska kavna primes.

Pridobivajte nove naročnike!

Računski natakar (oženjen mesar z majhno kavcijo, žena mora biti dobra kuharica) se išče za dobro idočo gostilno tik farne cerkve. Več pove uredništvo „Slovenskega Ilustrovanega Tednika“.

Ogrič, Ljubljana, Židovska ulica 7

brivec, frizer in gledališki masker. ::

Higijenično urejena brivnica, moderna lasničarska delavnica, umetno pletenje las, gledališko maskiranje, izdelovanje gledaliških in izdelovanje uličnih lasulj, prodaja lasničarskih del.

Postrežba točna! Cene nizke!

Narednik: Vi neokusna neumna kamela. Če bi bil tri dni tešč in bi mi vi prileteli pečeni v usta — izpljunil bi vas.

Tiskovna pomota. Vdova stara 10.000 let, ki ima 33 otrok in 4 K premoženja se želi poročiti z gospodom...

Fotografiški aparati

iz lesa in kovine, strokovnjaško konstruirani, ne iz lepenke, kakršne ponujajo nestrokovnjaki: Cene s ploščami, papirjem, kemikalijami in učnim navodilom, poština posebe: Rčne kamere po K 1'60 in več
Aparati s stativom K 6'20 „ „
Sklopne kamere po K 9'70 „ „
in dražje do K 300—
v najboljši izvedbi, odlikovani z avstr. državno kolajno.

Priložnostna prodaja rabljenih aparatov in objektivov vseh znamk po najnižjih cenah. Ceniki prosto.

Elfr. Birnbaum, tovarna za kamere,
Hirschberg 164, Češko.

Ob vsakem letnem času sveže sadje, zelenjavo, meso

tako uporabno utegnemo imeti v zalogi le, če rabimo

Weck-Conservator.

Natančnejši tiskan popis z ilustracijami pošiljajo brezplačno zalogo v večini mest ali pa na ravno: I. Weck, zadr. z om. zav. glavno zastopstvo Karol Müller, M. Schönberg št. 18

Kolesarji zahtevajte v svojem lastnem interesu nemudoma prvi slovenski bogato ilustrovani cenik 1913, koles in posameznih delov, ki je pravkar izšel brezplačno in poštne prosto. Preglejte istega pazljivo ali pa se osebno prepričajte v naših trgovinah in uvideli boste, da vodimo prvovrstno blago po najnižjih, brezkonkurenčnih cenah.

KARL ČAMERNIK & KO.

špecialna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posamezni deli.

Mehanična delavnica in garaža.

Ljubljana.

Po Najvišjem naročilu Njega

c. in kr. Apostol. Veličanstva.

Izredna c. kr. državna loterija
za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija ima 21.146 dobitkov v gotovini skupaj 625.000 kron.

Glavni dobitnik znaša 200.000 kron.

Zrebanje se vrši javno na Dunaju dne 3. julija 1913.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtstraße 7, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštah, brzojavah in železniških uradih, v menjalnicah itd. — Igralni načrti za kupce srečk brezplačno — Srečke se pošiljajo brezplačno.

Od c. kr. glavnega ravnateljstva državnih loterij
(oddelek za državne dobrodelne loterije).

L. Popper čevlji

za gospode in gospe so nogam najbolj priležni, lični in najboljše kakovosti. Naprodaj samo pri

Juliji Štor, Ljubljana

Prešernova ulica št. 5.

Goysserski čevlji za turiste, higijenični čevlji za otroke in Lawn-tennis-čevlji.

12'50 K cena 16'50 K.

Ustanovljena leta 1831.

Največja zavarovalnica avstro-ogrske države

Ustanovljena leta 1831.

C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu

Glavni zastop v Ljubljani, Marijin trg-Sv. Petra cesta št. 2, v lastnem domu.

Zavaruje zoper požar na poslopih, pohištvo in blagu, tatinski vlom, škode vsled prevažanja, poškodbo zrcal in zvonov. — Na življenje in za doto v vseh mogočih sestavih. — Tekom leta 1912. zavarovalo se je 21.380 oseb za kapital na 182 milijonov kron na življenje. — Družba je izplačala 77 „ „ „ nad 1 milijardo in 64 milijonov kron. — Premoženje družbe znaša nad 440 milijonov kron.